UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Compendiolvm De Lavdibvs Aqvae Benedictæ, eiusq[ue] primaria institutione, in duodecim Paragraphos discretum, pro instructione simpliciu[m], co[n]tra Lvtheranos, & Valdenses Hæreticos

Bernardus <de Lutzenburgo>

[Köln], 1526

VD16 B 1991

Aqua b[e]n[e]dicta in diuersis locis aspergitur. § IX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30516

Visual Library

ſed eſt ſacramētale quaſi q̄dam diſpoſitio ad ſacramenta.

De exorciſmo aquæ. § VIII.

¶Exorciſmus græce, ē latine cōiuratio uel ſermo increpatiōis ad⸗uerſus diabolū, ut diſcedat ſcdm Papiā. Hinc exorciſtæ ex græco in latino adiurātes & increpātes dicunt̄ diſt. zj. c. Cleros: Et ſcd'm Auguſt. in lib. de ſymbo. Paruuli exorcizant̄, ut pellat̄ ab eis diaboli poteſtas inimica. Et ml'ta in eccl'ia exorcizant̄ priusq̄ ſc̄tificet̄: Et ex q̊ exorciſmi baptiſmales nō iterant̄ circa baptiſatos, ideo diuina ꝓuidētia ad reprimēdā dæmonis ꝑtātē in aggreſſu pugnatiōis remedia ſacramētalia in eccl'ia diſpoſuit q̄ ſunt exorciſmꝰ & aqua bn̄dicta. B.Tho. in. 4. diſt. 6. q̄ſt. z. Aqua bn̄dicta dat̄ cōtra impugnationē dæmonū, q̄ ē ab exteriori. Exorciſmꝰ aūt cōtra ipugnationē interiorē. Exorciſmi nēpe eccl'iæ magnū effectū hn̄t q̄a in eis ml'ta ꝓferūt a miniſtro eccl'iæ ꝑ modū iperij. i. utendo ꝟbis iperatiuis & nō ſolū ꝑ modū orōnis, q̄ niſi haberēt aliquē effectū fruſtra dicerent, & ꝑterea exorciſmi Salomonis habebant aliquē effectū loq̄ndo de exorciſmis eiꝰ, q̄s fecit dū ſpm̄ dn̄i habebat, & qn̄ erat i ſtatu ſalutis, ut dicit B.Tho. in de potē. q̄ſt. 6. ar. jo. quibꝰ repellebāt dæmones ꝟtute diuina. Ioſephꝰ in. 8. lib. antiq. ca. z. Præſtitit ei, ſcʒ Salomoni, deꝰ ut etiā contra dæmones artē ad utilitatē hoīm & eoꝝ curas ediſceret: Modꝰ etiā cōiurationū q̄bꝰ obſtricti dæmones ne denuo redeāt, effugant̄, inuenit. Vidi etem quēdā Eleazaꝝ de gēte nr̄a ꝑſente Veſpaſiano & eiꝰ filijs & tribunis, alioq; ſil' exercitu, curātē eos q̄a dæmonibꝰ uexabāt̄ ꝑ iuramētū Salomonis. Sic etiā exorcizatiōibꝰ, & ſc̄tōꝝ orōnibꝰ leguñ dæmones expulſi a corpibꝰ obſeſſis. Aug. jo. de ciui. ca. zz. Vera pietate hoīes dei aereā ꝑtātē inimicā cōtrariāq; pietati exorciſando eijciūt, nō placādo oēs tētationes aduerſitateſq; eiꝰ uincūt orādo, & ſic corrollarie q̄ ea q̄ agunt̄ in exorciſmo nō ſolū ſignificāt, ſed etiā aliquid efficiunt.

Papias.
Diſtinct. xij.
Auguſtinus

B.Thomas.

Exorciſmi Salomonis.

B.Thomas.
Ioſephus.

Auguſtinus.

Aqua bn̄dicta in diuerſis locis aſpergitur. § IX.

¶Scd'm Guidonē Archi. in roſario circa. c. aquā In cōcilio Vauetēſi ſtatutū fuit, ut atriū eccl'iæ cū crucibꝰ circūeūdo aſꝑgit̄ & ꝓ aīabus ibidē q̄eſcētibꝰ oret ꝑſ byter, & q uoluerit i uaſculis ſuis recipiat ex ipſa aqua & ꝑ māſiōes & agros & uineas & ſuꝑ pecora ſua atq; ſuꝑ pabula coꝝ & ſuꝑ cibos & ſuꝑ potū ſuū cōſpargat: Aſꝑgit̄ etiā ſupra ſepulchra defunctoꝝ. Aqua em̄ ex ritu eccl'iæ & ope operato hʒ efficatiā, ſic ex fide eccl'iæ ꝑ modū ſuffragij dat̄ ꝓ aīabꝰ acſi diceretur ſicut aqua extinguit ignem, ſic ardor ignis purgatorii rore diuinę miſcd'iæ extinguat̄ ꝓ aīaꝝ liberatiōe. Itē deuotio ē in ppl'o dū poſt miſſam ſacerdoti aquā aſꝑgēti occurrit deponēdo caputia, inclinādo capita extēdēdo manꝰ, ut aquā bn̄dictā recipiāt. Aſꝑgit̄ ſuꝑ altare ꝓpter reuerētiā ſacramēti ibidē cōſecrādi. Itē tūc ſacerdos intꝰ tabernaculū & altaria aſꝑgit dū dei miſcd'iam petit. Itē ſuper

Archi. cōcili. Vauetenſi.

ſolenniter pœnitẽtes,epũs aquã bñdictã ſpargit.D.50.c.in capite &
ſacerdos intrãs domũ ad in unguẽdũ infirmũ ſiľr aſꝑgit q̄a in orõ-
ne exorciſmi aquę dr̃,& ſi q̄d eſt q̃d incolumitati habitãtiũ inuidet
aut q̄eti aſpſione huiꝰ aquæ effugiat,ut ſalubritas ꝑ inuocationem
ſcti nõis tui expedita ab oĩbus ſit ĩpugnationibꝰ defenſa.Et in dor-
Exemplum, mitorio religioſoꝝ legiť,ꝙ dũ uir ſctũs Dñicus Romæ ad ſctãm Sa
binã ꝑnoctaſſet orãdo ingreſſus dormitoriũ,uidit tres ꝟgines admi
rãdæ pulchritudinis,& media illaꝝ mirabili decore rutilabat,una
portauit ſitulã,alia porrigebat regine aſꝑgillũ,& frẽs ſingľos q̄eſcẽ
tes,in cellulis ſuis aſꝑgebat,& bñdixit,& S.Dñicus orans,q̃ eẽt illa
media,At illa,Ego ſum miſcďiæ regina,quã oĩ ueſperi inuocatis ꝑ
Antipho.Salue regina,& iſtæ duæ ſunt Cecilia & Katharina.Præ-
Gregorius. terea ĩ cõſecratiõe eccľiæ fit aſpſio ꝓpter eccľiæ expiationẽ, refert
Greg.in dialogo,ꝙ cũ q̃dã eccľia Arrianoꝝ fidelibꝰ reddita, cõſe-
craret,uiſus ẽ porcꝰ exire eccľiam,& fuit ĩmũdꝰ ĩhabitator,ſic ergo
in oĩbus bñdictionibꝰ,cãdelaꝝ,ouoꝝ,carniũ,incẽſi,panis,noui pu-
tei,ſuper peregrinos,ſuper ſponſos & ſponſas &c̃.,hæc aqua aſper-
gitur,nec deſunt rationabiles cauſæ.

Aqua bñdicta ualet ad delẽdũ pctã uenialia. § X

¶Sciẽdũ ꝙ mľta ſunt remedia cõtra uenialia,q̄bus ĩpedimẽta fer
uoris & grẽ auferũť,ſicut aqua bñdicta,epãlis bñdictio, tõſio pecto
ris,unctio extrema,panis bñdictꝰ,gñalis cõfeſſio, cõpaſſio alieni in
oratio dñica,igreſſus, eccľiaꝫ,vñ in floreto Bernhardi dicitur.

Multis nanq; modis dñs ueniale remittit,

Confiteor,tondo,reſpergor,conteror,oro,

Vngo,ieiuno,patior,conuerto',remitto.

B.Thomas, Oĩa em̃ iſta remittũt uenialia,inquãtũ inclinãt aĩam ad motũ pœni-
tẽtię q̃ eſt deteſtatio pctõꝝ explicite uel ĩplicite,ut dicit B.Tho.3.p.
q̃.87.ar.3.Nec cauſant grãm,ſꝫ excitãt rõnem ad aliq̄d cõſiderãdũ
qď excitat feruorẽ charitatis.Vlteriꝰ notãdũ ꝙ dñs cõtulit aquis
uim mũdatiuã dũ mũdũ purgauit, ĩ diluuio poſtea maiorẽ uirtutẽ
acceperũt aquę ſub lege qñ q̃ſdã irregľaritates aqua abſtulit,poſtea
data ẽ uirtꝰ curãdi corꝑales ĩfirmitates angelica ꝟtute mouẽti aquã
in piſcina ꝓbatica ultimo cõiũcta ei uirtute diuina ſpũales ęgritudi
nes ĩ baptiſmo aqua expellit ſcꝫ pctm̃ originale,& aqua bñdicta ꝟ-
Alexã.de Ha. tutẽ hꝫ delẽdi ueniale.Alex.de Hales in.4.pt.q̃ſt.8 ar.3. Aqua bñ-
dicta ualet ad dimiſſionẽ pctõꝝ uenialiũ,nõ ĩſtituta ſit a dño deo ad
hoc,ut ſua ui fiat.Illud aũt ad qď principaľr ĩſtituta fuit, fuit ad co-
hibitionẽ ptãtis dęmonũ ubi aſꝑgereť,& hoc ex mõ ſuæ ſctificatõis
Præterea nihil in eccleſiæ obſeruantiis agiť fruſtra, ſed in benedicti
one aquæ fit mentio de remiſſione culpæ, ergo aliqua culpa deleť
per aſperſionẽ aquæ benedictæ,non aũt culpa mortalis, ergo ueni-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN